

КОМУНІСТИ ЧИ СОЦІАЛІСТИ.

Се питанє в теперішньому робітничому руху набирає чимраз острійші, спірні форми. Протиники комуністів використовують се і старають ся змстити в робітників, що большевики-комуністи не мають нічого спільного з комунізмом Маркса і Енгельса та що на нинішній Комуністичний Маніфесту співрають ся тільки одні соціялдемократи.

Чи се вірно? Маркс і Енгельс написали "Комуністичний Маніфест" і предложили його міжнародній організації робітників "Союз Комуністів", від її імени появили ся в 1848 році друком.

В третій частині Комуністичного Маніфесту — який має назву: "Соціялістична і комуністична література" виразно переходять автори цілу історію тодішнього робітничого руху та його течії. Говорять про ріжні породи соціялізму та представляють йому комунізм. Се-бе називають вони виразно комуністами та кінчать свій маніфест словами: "Комуністи вважають негідним закрити свої погляди і наміри. Вони відкрито заявляють, що їх цілі будуть осигурені тільки революційним поваленням усього дотеперішнього суспільного ладу. Нехай тремтять пануючі класи перед комуністичною революцією" і т. д.

Маркс і Енгельс не називали себе соціялістами тільки комуністами. А чому? Се пояснює історик німецької соціялдемократії Франц Меринг, який ось що каже: "Соціялізм і комунізм дістали своє значінє завдяки історичному розвитку. В сорокових роках (отже за часів Комуністичного Маніфесту) ріжніми є вони сям, що соціялізм був міщанський, а комунізм пролетарський рух. Соціялізм хотів усунути недомаганє буржуазного устрою при помочи посідаючої клас, комунізм прийшов до зрозуміння, що є недомаганя можна усунути тільки корінною переміною буржуазного суспільства".

Се саме по твердженням і самі автори Комуністичного Маніфесту. В першому начерку сього Маніфесту зладженім Енгельсом в формі катехізису є 24 питань такого змісту: "Що ріжнить комуністів від соціялістів? На се відповідає Енгельс ось як: "Так звані соціялісти ділять ся на три класи. Перша класа складаєть ся з приклонників феодального і патріархального суспільства, яке знищили великий промисл, світова торгівля і ними створене буржуазне суспільство. Ця класа робить із лих сучасного суспільства таке зачужене, що належить назад повернути феодальне і патріархальне суспільство, бо воно було від сих лих свободне. Всі їх пропозиції йдуть до сеї цілі протем або крутним шляхом. Комуністи будуть все енергично поборювати сю класу реакційних соціялістів мимо їхньої позірної участі да горячій сазі для нужди пролетаріату, бо 1) є соціялісти хочуть чогось, що є неможливим, 2) старають ся привертнути панованє аристократії, цехових майстрів і мануфактуристів з їх абсолютними або феодальними королями, чиновниками, саддатами, допами, себто суспільства, що було вправді свободним від лих сучасного суспільства, але за те вело за собою по крайній мірі стільки ж иншого лиха, а до того не давало навіть виду на визволенє пригноблєних робітників через комуністичну організацію, 3) є соціялісти відстоюють кожним разом свої дійсні наміри, коли пролетаріат стає революційним і комуністичним, еднанєм ся тоді зразу з буржуазією проти пролетаріату."

Друга класа соціялістів складаєть ся з приклонників сучасного суспільства, у котрих лиха конечно з нього виникають збудили побуюванє за існуюче сього суспільства. Вони от-

же змагають до того, щоб задержати теперішнє суспільство, але рівночасно хочуть усунути з нього лиха з ним звязані. Задля сеї цілі одні предкладають добровільні міри, другі величаві системи, реформи, які під покришкою реорганізації суспільства хочуть задержати основи сучасного суспільства, а з сям і саме сучасне суспільство. Комуністи будуть йти рівнож і завжди поборювати сих буржуазних соціялістів, бо вони працюють для ворогів комуністів та боронять суспільство, яке комуністи хочуть якраз повалити.

Третя вкінці класа сих соціялістів складаєть ся з демократичних соціялістів, які узнають так само як комуністи частину сих мір, що їх подано в 18 питанні (начерку Комуністичного Маніфесту), але не як перекришок до комунізму, тільки як міри, які мають вистарити, щоби знести нужду та усунути лиха сучасного ладу. Сі демократичні соціялісти є або пролетарями, які не є ще достаточо просвічені про умови визволеня своєї класи, або є представниками дрібних міщан, класи яка до часу вибореня демократії і з неї виникають соціялістичних мір в ботанні, а в Англії, Франції, Італії та Америкі виявляєть ся в формі безперервних страйків. Є небезпека, що недоволєні маси зруйнують сегоднішній суспільний лад. В Росії сї маси під проводом комуністів вже побідили. Вони зорганізували сильну армію, яка в короткому часі може бути для нас дуже небезпечна, бо се єдина в світі армія, яка має довіре до тих ідеалів, за які повинна вона борити ся. Та є одна ще більша небезпека, яка заключаєть ся в тім, що Німеччина в наслідок сього безвідкиного положеня може попасти в руки большевиків. Накопили се стало ся, то в такім випадку Червона Армія, зміщена німецьким елементом і вишколена німецькими інструкторами, пішла б наступом на Західну Европу".

Так Лойд Джордж рисує положенє, в якому находила ся Европа в початках німецької революції. З того скрутного положеня світовий капітал вийшов в той спосіб, що в Західній Европі занев оборону позицію, а на Заході перейшов до першої капіталістичної офензиви. Західно-європейські капіталісти були приневолєні робити в 1919 році своїм робітничим масам деякі поступки, щоби таким робом повздержати робітників від переходу на бік комуністів. Одночасно на Сході почала буржуазія збройну інтервенцію проти Советської Росії. Сю першу офензиву світового капіталу Советська Росія відбила, та сама перешла до наступу. Се було в 1920 році в часі війни з Польським пролетаріату починаєть ся наступ і італійського пролетаріату, який приступив до заннманя фабрик.

Невдача війскової офензиви Советської Росії проти Варшави та пролетарської офензиви в Італії мала ріжні причини. Та нема сумніву, що та невдача була зворотнюю точкою в історії першої частини пролетарської революції. Перемога над міжнародною пролетарською офензивою буда причиною того важкого положеня, в якому находить ся робітничі класи всього світа. Перемігши першу пролетарську офензиву, перейшов світовий капітал в 1921 році до наступу проти робітничої класи. Через скороченє заробітної платні та через продовженє робочого дня старують ся капіталісти всі кошти світової війни звалити на робітничі плечі. Се дієть ся у всіх країнах. В 1919 році виставляли англійські робітники жаданє націоналізації важливіших галузей промисловости, сегоднє борють ся вони за задержанє заробітної платні на її самій висоті. В 1919 році обіцяла німецька буржуазія завести в Німеччині соціялізм, сегоднє йде боротьба проти стісненіського плану поневоленя німецького робітництва. В Італії Муссоліні безлично за-

ОФЕНЗИВА КАПІТАЛУ.

(З промови тов. Радекка на IV. конгресі Комінтерна.)

Офензива капіталу проти світового пролетаріату заключаєть ся в першій лінії в обниженю заробітної платні та в продовженю робочого дня. Офензива капіталу, згідно його протифоензиви, буда відповідно на офензиву пролетаріату цілого світа, яка почала ся з виходом революції в Росії. Нема сумніву, що світова буржуазія далеко краще ніж міжнародний пролетаріат зрозуміла сей факт, що революція в Росії являєть ся першим актом міжнародної офензиви пролетаріату. Се ясно виходить з записки бубшого австрійського міністра графа Черніна, зі споминів німецького генерала Людendorфа та з документу, писаного Лойд Джорджом. Він писав провідарю Версальської конференції між иншим так:

"Світова революція находить ся покищо в початках. В Росії вона вже вивхула, а в решті Європи панує піднесений революційний настрій. Вся робітничая класа обурена проти тих умов життя, серед яких находилась вона перед війною. Се недоволєне привело в Росії і Німеччині до відкритого повстання, а в Англії, Франції, Італії та Америкі виявляєть ся в формі безперервних страйків. Є небезпека, що недоволєні маси зруйнують сегоднішній суспільний лад. В Росії сї маси під проводом комуністів вже побідили. Вони зорганізували сильну армію, яка в короткому часі може бути для нас дуже небезпечна, бо се єдина в світі армія, яка має довіре до тих ідеалів, за які повинна вона борити ся. Та є одна ще більша небезпека, яка заключаєть ся в тім, що Німеччина в наслідок сього безвідкиного положеня може попасти в руки большевиків. Накопили се стало ся, то в такім випадку Червона Армія, зміщена німецьким елементом і вишколена німецькими інструкторами, пішла б наступом на Західну Европу".

Також Лойд Джордж рисує положенє, в якому находила ся Европа в початках німецької революції. З того скрутного положеня світовий капітал вийшов в той спосіб, що в Західній Европі занев оборону позицію, а на Заході перейшов до першої капіталістичної офензиви. Західно-європейські капіталісти були приневолєні робити в 1919 році своїм робітничим масам деякі поступки, щоби таким робом повздержати робітників від переходу на бік комуністів. Одночасно на Сході почала буржуазія збройну інтервенцію проти Советської Росії. Сю першу офензиву світового капіталу Советська Росія відбила, та сама перешла до наступу. Се було в 1920 році в часі війни з Польським пролетаріату починаєть ся наступ і італійського пролетаріату, який приступив до заннманя фабрик.

Невдача війскової офензиви Советської Росії проти Варшави та пролетарської офензиви в Італії мала ріжні причини. Та нема сумніву, що та невдача була зворотнюю точкою в історії першої частини пролетарської революції. Перемога над міжнародною пролетарською офензивою буда причиною того важкого положеня, в якому находить ся робітничі класи всього світа. Перемігши першу пролетарську офензиву, перейшов світовий капітал в 1921 році до наступу проти робітничої класи. Через скороченє заробітної платні та через продовженє робочого дня старують ся капіталісти всі кошти світової війни звалити на робітничі плечі. Се дієть ся у всіх країнах. В 1919 році виставляли англійські робітники жаданє націоналізації важливіших галузей промисловости, сегоднє борють ся вони за задержанє заробітної платні на її самій висоті. В 1919 році обіцяла німецька буржуазія завести в Німеччині соціялізм, сегоднє йде боротьба проти стісненіського плану поневоленя німецького робітництва. В Італії Муссоліні безлично за-

являє, що найбільше податками є обтяжена буржуазія та що ті податки треба передложити на італійських робітників. Подібне дієть ся у Франції. Крім того легального апарату, яким користуєть ся буржуазія в своїм поході проти робітничої класи, має вона ще до своїх послуг і нелегальний апарат. С є німецькі контрреволюційні-кола, які находять ся в тісному звязку з російськими монархістами, з Угорщиною Гортого, з Муссоліні і з французською воєнною партією. Іхнім завданєм є знищити три осередки пролетарської революції в середній Европі, се є в Німеччині, Чехословаччині та Італії. Щоби відмежувати її революційні осередки від себе, творить ся контрреволюційне гніздо в Баварії та підчиняєть ся Австрії під прикази контрреволюції. Побіда фашистів в Італії, се є перша побіда тої нелегальної контрреволюційної організації, при тім побіда не на господарському, а на політичному полі.

Розбираючи питанє офензиви капіталу як на господарському так і на політичному полі, ставимо собі перше питанє: які вигляди має та офензива? Чи маємо тут до діла з добою контрреволюції, яка прийшла на зміну революційної доби? Европейська контрреволюційна покищо побідила. Ся побіда не буда вислідом загальною лідомою, тільки буда розлучною спробою силою повздержати дальший господарський упадок. Вона не дасть ніякої розвязки, тільки напавки, це більше заострить положенє. Теперішня контрреволюція не може дати ні хліба ні мира і тому мусть вона скоро минути ся. Се у великій мірі залежить від нас самих. Ми стоїмо перед питанєм оборони робітничої класи. Комуністичний Інтернаціонал перший приступив до організації тої оборони.

В чім заключаєть ся наш план оборони? В 1919 і 1920 рр. пролетаріат пішов до наступу, бо оцінюючи тодішнє положенє, мав він надію повалити капіталізм. Сегоднішня доба відрізняєть ся тим, що широкі маси пролетаріату не бачуть можливости здобути владу в найближшому часі. Того самого переконаня є і робітничі-комуністи. З того виходить, що в першій лінії мусять ми вести боротьбу за ті жаданя, які живо цікавлять всю робітничу масу. Се є справа платні, робочого дня, помешкань і всі прочие питання денного життя робітничої класи. Накопили ми бажанє задержати при комуністичній ідеї тих робітників, яких ми для неї здобули, то мусять всю нашу боротьбу сконцентрувати коло тих питань та одночасно зробити їх предметом комуністичної пропаганди з революційними перспективами. Та робітничі розуміє, що він не зможе борити ся за найближчі житєві справи, поскільки він не буде борити ся увкві з другим Фобітниками, без огляда на їх партійну принадлежність. З тої причини ідея спільного фронту є ідея згуртованя всієї робітничої класи до спільної боротьби проти капіталізму.

Друга справа, є-накопили спільний фронт є необхідний, то як повинні ми його перевести? Се можемо перевести, починаючи цілу акцію або з низів, або з верхів. З низів, накопили ми нам вдало ся потягнути до боротьби всю робітничу масу під нашим прапором. Та коли кола Другого Інтернаціоналу гуртують ся робітничі маси, то се означає, що робітничі не втратили ще надії, що їхні провідирі поведуть їх до боротьби. Щоби всю робітничу масу повести спільним фронтом до боротьби, то треба притягнути до неї і верхи Другого і Два з половиною Інтернаціоналу, бо маси їх ще довірять. Та щоби ті верхи пішли до боротьби і тим самим потягнули за собою і свої маси, то треба, щоби вони пірвали з буржуазією. Як що вони не захоцуть

ЯК ЛЕНІН ПРОМОВЛЯЄ ПІДСЛУХАНА РОЗМОВА.

Кореспондент "Frankfurter Zeitung" Юрій Попов подає слідуючий образек з нарад Ш. Комінтерна в Москві під наголовком: "Найбільший день конгресу". — У величавій Андріївській салі на Кремлі вже о 10 год. ранкам панує живий рух. Проявляєть ся горячковоє очиданє: заповіджено прибуте Леніна. Вперше від своєї хороби має звинити ся на великім конгресі перед численними заграничними делегатами. Як виглядатиме хорій, засуджений на смерть чоловік?

Минає година 11, 12, а його ще нема. Відзивають ся голоси зневіри: може захорів в останній хвилині? Нагло около пів до 1-ої' повпавляєть ся при вході малий, лисий чоловік в простім пальті з баранковим ковніром. Показує жовнірив, що стоїть на сторожі, перепустку Червоноармієць випрамовляєть ся і говорить з усміхом на лиці: Володимир Ліні!

Се він, Володимир Іліч Ленін входить на салию в товаристві понуро глядочого команданта прибічної сторожі. З баранковою шапкою у руці, йде спішучись до трибуни, складаючи плещі. Не всі є помітні його присутність на салі. — За хвилину відзиваєть ся бурі оплесків. Усі встають з місць, вимахуючи руками, кричать з захопленя, вкінці на ріжних мовах дунає Інтернаціонал.

Ленін вийшов на трибуну. На ньому звичайна блуза запнята під шию, шукає у своїх паперах, добуває хустину і згаляє ніс. За хвилину кидає перший погляд на салию: усі мовчать. Ленін проводить рукою кілька разів по лисині і починає говорити.

Дивне се лице, із якого бе енергія, рівночасно симпатичне і приємне. Мимохіть приходить мені на думку, що у Росії навіть ті, що ненавидять радянське правленє, сього чоловіка, сього великого ідеаліста почитають безмежно.

Ленін говорить мішно і здержово, з житем та дотепно, з сарказмом и вогнем. Одна думка гонить другу, як висказав першу. Гра лиця зміняєть ся, раз воно дуже поважне, то знов прижмурює лїве око, а правим жартівливо усміхаєть ся; раз жартуючи киває пальцем, то знов підскакує і показує язюк.

Ленін говорить мішним і вразним голосом. Нині говорить по німецьки. Коло него сидить його секретар, котрому час від часу кидає скоро російський вислів і одержує німецький переклад. Лучаєть ся, що в тій хвилині Ленін надумуєть ся, та живляє иншого слова. Часом робить похибки, поправляєть ся або поправляє його Троцький. Ленін усміхаєть ся тоді по приятельськи і всі сміють ся з ним.

Коли говорить про Росію, чуєть ся з подивом його обективний, майже неутралий оуд. Дуже часто говорить про Росію з іронією, як Европеець. Про європейські відносини говорить як кожний Росіянин, т. зн. скорше філософично чим політично. Все, що і як говорить, напружує увагу слухача, головню, коли обговорює великі світові проблеми.

Семашко каже, що відносини в Росії поліпшують ся.

ЖЕНЕВА, 10. січня. — Д-р Семашко, російський советський комісар здоровля, який прибув тут на засіданє гігієнічної комісії "Ліги Націй", говорить, що нема причини порівнювати його званя з політичними висловами Чічерина в Льозанні, бо він є лише лікарем і бере справи з гуманітарної точки погляду. Говорючи про відносини в Росії, д-р Семашко казав: "Голод не є вже такий страшний, як минулого року. Рильніштво поволі піднісєть ся, інституції проявляють більше життя і відносини по містах, поліпшують ся".

Німецькі війська забирають ся з Минстеру.

ЛОНДОН, 18. січня. — Топешна німецька амбасда оповістила, що німецькі війська відступляють з Минстеру. Німецькі війська довкола Минстеру склали ся з одного батальона інфантерії, одной ескадрони кавалерії і відділу тенгів.

ЕДИННИЙ ПРОЛЕТАРСЬКИЙ ФРОНТ.

"Arbeiter Zeitung" поміщує велику статю про одноцілий пролетарський фронт. В справі одноцілого пролетарського фронту звернув ся IV. Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу до всіх інших Інтернаціоналів і вона живо розважаєть ся тепер в робітничих колах.

Потайна мобілізація в Польщі. БЕРЛІН, 13. січня. — В звязку з французською окупацією Рурського басейну польські власти вже від місяця переводять потайно мобілізацію армії. До війскової служби покликані річники 1900, 1901 і 1902.

Нагромадженє червоних військ здовж границі Польщі і останна акція Литви в справі Мемеля дала привід до нових воєнних алярмів у східній Европі.

Драпака.

Драпака. Комуністи проти фашистів. Центральний Комітет Ш. Інтернаціоналу постановив підпомагати комуністичну партію Італії морально і матеріально в її тяжкій боротьбі проти фашистів.

ЯК ВИ, ТОВАРИШУ, ВЖЕ ЖЕРТУВАЛИ НА ПОМІЧ ПІЛІТИЧНИМ ВІЗНЯМ СХ. ГАЛИЧИНИ?

— Або що? — Я ось маю лісту і коли лаєса ваша, так жертуйте по своїй змозі.

— А кому сі гроші підуть? — На підмогу політичним в'язням і їх родинам. — Хто се ті політичні в'язні? — Се наші брати і товариші в Сх. Галичині, котрі провадили боротьбу проти панських імперіалістичних насильників, за освободженє працюючих мас Сх. Галичини і за се попали за тюремні ґрати. Гроші потрібні для їх оборони, гроші потрібні для удержаня їхніх родин, котрим грозить голодова смерть, гроші потрібні на дальшу боротьбу і на поширенє класової свідомости між селянами і робітниками Сх. Галичини. Обовязком кожного українського робітника і робітничою справою попірати не лише морально, але й матеріально.

— Чи вже дав хто на сю ціль? — Чи "вже дав хто"? А хіба ви не бачили в нашій газеті "У.Р.В."? Не стає місця на поміщенє імен всіх жертводавців. Вже зібрано поверх \$9.000. Робітники і робітничі складають без жадної аґітації.

— Ага! А чого ви так пізно почали сю роботу? — Як то пізно? — Ви перше всею помагали Сов. Росії, відтак Рад. Україні, а тепер нагадайтесь собі і про поміч Сх. Галичині. Чому ви попередню не помагали Сх. Галичині?

— В той час, коли в Сов. Росії і на Рад. Україні бушував голод, класова боротьба в Сх. Галичині була майже незамітна.

— Так, так, але ви як Українці не повинні були помагати Москалям, а повинні були помагати нашим в Сх. Галичині.

— В нас слово "наші" не існує. Ми під словом "наші" розуміємо робітничу класу всього світа, а ви під тим самим словом розумієте лише Українців, то є: українського пана, попа, панського наганяча, селянина і робітника. Ви мішаєте все разом. В Росії і на Україні управління селянсько-робітничая влада і коли ми і робітничі інших народностей помагали сим державам, то се ми робили з нашого класового обовязку. Під теперішній час помагаємо Сх. Галичині також з класового обовязку, помагаємо тим, котрі борять ся на барикадах, котрі томлять ся по тюрмах за наше робітничє освободженє з капіталістичної неволі.

— Чи ваша збірка має що спільного з Назаруком? — Ні. — Ви збираєте самостійно? — Так. — Ви певні, що гроші підуть в призначене місце? — Так, ми певні сего. — Не Петрушевичові?

— В Петрушевичові не маємо нічого спільного. Петрушевич збирає гроші для себе і своєї родини — на жите. А ми збираємо для тих, що нашої помочи потребують — для робітників і селян Сх. Галичини, котрі провадять боротьбу за рівність, справедливість і лучше жите для працюючих не лише Сх. Галичини, але і всього світа. Чи вже вам зрозуміло?

— Досте ясно. — Дуже жертуйте по змозі. — Я тепер якраз без роботи, багато не могу жертвувати, але коли се така важна справа, то я уважаю своїм обовязком помогти тим, котрі борять ся і за мою долю. Завишіть пятаку.

— Дякую. Ваша пятака втре слези кільком невольцям, що остались без батьків. Вони розійшлись.

КОМУНІСТИ ПРОТИ ФАШИСТІВ.

Центральний Комітет Ш. Інтернаціоналу постановив підпомагати комуністичну партію Італії морально і матеріально в її тяжкій боротьбі проти фашистів.

* Fr. Mehring: Geschichte der deutschen Sozialdemokratie Stuttgart, 1906, I. т. ст. 3.